

В. О. Сіверська, студ. 4 курсу спеціальності
«Міжнародна інформація» Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки
(Україна, м. Луцьк)

Науковий керівник: ***А. М. Митко***, к. політ.н., доц. кафедри
міжнародної інформації СХУ ім.Лесі Українки

Інформаційна демократія у країнах світу: порівняльний аналіз

*Роботу виконано на кафедрі міжнародної
інформації СНУ ім. Лесі Українки*

Siverska V. O. Information Democracy in the world: comparative analysis. *Analysis of Information Democracy based foreign countries. Definition of "Information Democracy" and its components. Interpretation of scientists and their works of Information Democracy. Study of modern development of Information Democracy in government policy concerning the population. The problems that countries have and solutions that are used to improve information to citizens, their participation in the political process. Comparison Information Democracy of the world and Ukraine. Proposing of solutions to issues that meet genuine democratic standards of information to citizens for example of countries which lead the development of the Information Democracy.*

Key words: Information Democracy, world, definition, study of modern development, information to citizens, participation in the political process, Ukraine.

Актуальність дослідження полягає у проблемах, які існують на сьогоднішній день по відношенню до якості та засобів надання належної інформації населенню та його участі у політичних процесах своєї країни. Як виявлено, не всі країни світу мають чітке і прозоре законодавство щодо інформаційної демократії, в той час як являються лідерами серед демократичних держав. На міжнародній арені виникає чимало дискусій та критики до країн, які не надають громадянам брати участь у прийнятті рішень на державному та внутрішньому рівні.

Ми погоджуємось із думкою провідних спеціалістів, які вбачають найвищий рівень інформаційно-демократизованого суспільства у створенні так званих «електронних урядів», тобто електронного варіанту процесів прийняття рішень та запропонованих ідей, який дає вільний доступ населенню впливати на політичні процеси країни. Нинішня інтернетизація призводить не тільки до освіченості громадян, а й до плюралізації. В цьому випадку ми виступаємо свідками процесів, за яких розширення індивідуальної свободи призводить до збагачення людини все новішими можливостями особистого вибору та інтересів. *Метою* нашого дослідження є аналіз інформаційної демократії на прикладі провідних держав світу, інформаційне забезпечення їх громадян.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Розробки у інформаційних технологіях дають можливість впливати на процеси політики без «кордонів» у інформаційному просторі, відповідно до своїх бажань. При використанні популярних на сьогодні електронних носіїв, людина тією чи іншою мірою зіштовхується з темами, які виходять за рамки безпосередніх інтересів, отримує доступ до досить широкого діапазону різнобічних думок, дізнається про проблеми, які важливі як для неї, так і для суспільства в цілому. Перевагами користування інформаційних ресурсів громадянина є й те, що це дозволяє самореалізуватись у тих політичних питаннях, які не викликають індивідуальні смаки та уподобання.

За думкою К. Сансейна: «Як демократи, ми повинні бути схвильованими навіть у тому випадку, коли відносна частина людей (будучи 20 чи 10% населення) використовує доступ до інформації, щоб обмежитись рамками тих поглядів, яких вони і

раніше дотримувались. Якщо архітектура інформаційних систем спрощує цю можливість і мільйони людей користуються нами, то виникає потенційна проблема для демократії» [1, с.16].

По суті, зміни, що відбуваються в політичному житті демократичного суспільства під впливами інформаційних ресурсів та доступу до них, являється неудоконаленістю демократії, а скоріше за все тим, що у ході її процесів руйнуються політичні механізми функціонування суспільства. Вчені зазначають на необхідності чітко осмислити виникаючу перед демократичною системою загрозу «інформаційної фрагментації» і уже зараз задуматись над пошуком шляхів протидії цій тенденції, а не займати очікувану позицію, дозволяючи фрагментації перейти критичну межу [1, с. 21].

На сьогоднішній день проблема демократії заключається не в дефіциті механізмів участі громадян у взаємодії із урядом, а в розчаруванні їх у політиці, посиленістю незадоволення діяльності політичних установ, які викликають байдужість цікавості до політичних процесів. Світ, в цілому, й демократичні країни здобувають надійний засіб включення широких мас в єдиний соціальний простір. Всесвітні Мережі віртуальних общин створюють міцний інструмент для зміцнення демократичних форм суспільного життя. Демократизовані країни світу мають власні норми, згідно до їх конституцій, за якими визначається доступ громадян до інформації. Приміром, Франція – забезпечує доступ до інформації всіх документів для свого народу, Іспанія дозволяє доступ до урядової інформації, крім тієї, що засекречена на державному рівні, у США кожен громадян має доступ до інформації, навіть у 1966 році було прийнять відповідний закон щодо свободи інформації, Канада – дає право кожному із своїх громадян отримати урядову інформацію.

Найбільш інформаційно-демократичними державами є саме держави Європи, до прикладу, в Естонії створено електронний уряд, відповідно до якого кожен громадянин має змогу голосувати у електронному варіанті. На відміну від цих країн, Україна не має такого чіткого механізму інформаційної демократії. У нас не існує достатнього захисту даних при створенні, наприклад, того самого електронного уряду, через загрозу маніпулювання виборцями та їх голосами. Присутній «цифровий розподіл» - не всі мають доступ до інформаційних технологій. Внаслідок всього цього виникає загроза злочинних екстремістських угруповань на молоде населення, обмеження принципу демократії вибору тощо.

Наша держава все ж таки має реальні перспективи для подальшого розвитку можливостей існуючої системи демократії, зокрема й у електронному вигляді. Основним завданням тут уже виступає: розширення доступу громадян та ЗМІ до урядової інформації, зменшення витрат на агітаційні процеси, активна взаємна комунікація між урядовцями та населенням країни. Ще у 2005 році було запропоновано подібний варіант удосконалення демократії на основі двох стратегій «Ідеальна країна» та «Електронна демократія». В основі було покладено об'єднання спільних думок влади та народу.

Висновки. Отже, інформаційна відкритість не завжди призводить наданням належних відносин між громадянами та владою. Слід пам'ятати про те, що існують ряд суперечностей та недоліків, якими б ідеальними не були стратегії. Існує думка, що навіть найкращий ІТ-проект не здатний замінити реальну демократію. Навпаки, завдяки інформаційним технологіям, суспільство стає більш прозорим для влади, способи маніпулювання стають дедалі легшими завдяки поширенню

дезінформації. У кожній країні існують і ті громадяни, які піддалися цифровому розподілу, та завдяки своїй неосвіченості та навіюванням збоку не здатні приймати власні рішення, цим самим слугують маріонеткою в руках держав.

Джерела:

1. Мировая экономика и международные отношения/ О. Вайнштейн // Информационная демократия и революция: [науковий журнал] / [гол. Ред. Орешкин В. В.]. – М, 2003. С. – 13 -21.

2. Проблеми інформаційної незалежності держави / В.Лисенко//Політичний менеджмент. – 2006. - №4. – С. 135-147.

3. Суспільство в інформаційну епоху: реалії і перспективи розвитку /В. Гриценко // Вісник НАН України. – 2005. - №6. – С. 25-32.

4. Інформаційно-технологічні проблеми у відносинах держави та суспільства /С. Дубова// Вісник НАДУ. – 2005. - №3. – С. – 464-468.

5. Сарісова К. Електронна демократія як форма політичної комунікації в сучасному суспільстві/ К. Сарісова// Політичний менеджмент. – 2007. - №1. – С. - 66-74.